

ХУЛОСАИ
шурои диссертатсионии 6D.KOA-079
назди Институту фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи
А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон барои
дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № _____
Қарори шурои диссертатсионӣ аз 20.09.2025, № 25

Дар бораи сазовор донистани Қурбонова Руқия Атоевна, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ.

Диссертатсияи Қурбонова Руқия Атоевна дар мавзуи «Ташаккули институти Пешвои миллат дар системаи идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ дар ҷаласаи шурои диссертатсионии 6D.KOA-079 назди Институту фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон 05 - уми июли соли 2025 (Протоколи № 17) ба ҳимоя қабул гардидааст (734025, шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33; фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз аз 1 октябри соли 2024, №364 ш/д).

Довталаби дараҷаи илмӣ Қурбонова Руқия Атоевна 23 октябри соли 1956 таваллуд шудааст. Ӯ соли 1978 Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айниро аз рӯйи ихтисоси омӯзгори забон ва адабиёти рус хатм намудааст. Солҳои 1986-1988 шунавандаи Мактаби олии партиявии шаҳри Тошканд маҳсуб меёфт. Солҳои 1978 – 2014 ба ҳайси омӯзгор, корманди Кумитаи комсомоли шаҳрӣ ва марказӣ, Мудирӣ шуъба – котиб, котиби якуми Кумитаи ҳизби шаҳри Роғун, муовини аввали раиси Ҳукумати шаҳри Роғун, муовин ва муовини аввали раиси ноҳияи Марказӣ (Фирдавсӣ), муовини раиси ноҳияи Фрунзе (Сино), Мудирӣ шуъбаи тандурустӣ оид ба масъалаҳои занон ва оилаи Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раиси Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини раиси вилояти Хатлон, Раиси шаҳри Қургонтеппа (Бохтар), муовини Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини Раиси шаҳри Душанбе фаъолият кардааст. Қурбонова Руқия Атоевна солҳои 2018 - 2025 унвонҷӯи кафедраи фанҳои ҷомеашиносии Донишқадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода ба шумор мерафт.

Диссертатсия дар кафедраи фанҳои ҷомеашиносии Донишқадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода иҷро гардидааст.

Роҳбари илмӣ: Олимов Кароматулло - доктори илмҳои фалсафа, профессор, узви вобастаи АМИТ.

Муқарризони расмӣ:

1. **Миралиён Қиёмиддин Абдусалимзода** – доктори илмҳои сиёсӣ, профессори кафедраи сиёсатшиносӣ ва робита бо ҷомеаи Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;

2. **Нуриддин Парвин Раймалихон** - номзади илмҳои сиёсӣ, мудири кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни, ба диссертатсия тақризи мусбат доданд.

Муассисаи пешбар - Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (ш. Душанбе) дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби мудири кафедраи раёандҳои сиёсӣ дар Тоҷикистон, номзади илмҳои сиёсӣ Қаландарзода К.Қ., таххисгари диссертатсия, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент Ҳукмишоев З.Д. ва котиби маҷлис, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент Абилов С.А. имзо гардидааст, қайд менамоянд, ки диссертатсияи Қурбонова Руқия Атоевна дар мавзӯи «Ташаккули институти Пешвои миллат дар системаи идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, раёандҳо ва технологияҳои сиёсӣ дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба талаботи мавҷуда мутобиқ мебошад. Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси номбаргардида мебошад.

Қурбонова Руқия Атоевна оид ба мавзӯи диссертатсия 4 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп намудааст. Инчунин оид ба масъалаҳои мавзӯи диссертатсионӣ дар конференсияи зиёди ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ баромад намудааст, ки маводҳои онҳо ҷоп гардидаанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва ҳулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикос ёфтаанд.

Интишороти муаллиф дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшаванда:

1. Кароматулло О., Қурбонова Р.А. Саҳми Пешвои миллат дар ҳалли масъалаҳои глобалӣ [Матн] / О. Кароматулло, Р.А. Қурбонова //Маҷаллаи

Муносибатҳои байналмилалӣ ва амниятӣ // Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. – №2 (14). 2025. – С. 14-33.

2. Қурбонова Р.А. Моҳияти мафҳуми «Пешвои миллат» ва таносуби он бо мафҳумҳои дигари ифодакунандаи роҳбарии сиёсӣ [Матн]/ Р.А. Қурбонова// маҷаллаи “Идоракунии давлатӣ”-и Академияи идоракунии назди Президенти ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2025. - №2 (73). – С. 588-594.
3. Қурбонова Р.А. Пешвои миллат ва татбиқи барномаҳои стратегияи рушди мамлакат [Матн] Паёми Донишқадаи ҳарбии Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2025. - №2. (2). – С. 181-198.
4. Қурбонова Р.А. Амалияи ҷомеасозӣ дар фаъолияти Пешвои миллат – Эмомалӣ Раҳмон [Матн] / Р.А. Қурбонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2019. - №1 – С. 277-281.

Ба автореферати диссертатсия тақризҳои муҳаққиқони зерин ворид шудаанд:

1. Саидзода Зафар Шералӣ – доктори илмҳои таърих, мудири шуъбаи ИДМ-и Институти омӯзиши масъалаҳои давлатҳои Осиё ва Аврупои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст, якчанд пешниҳод дорад. Дар тақризи Саидзода З.Ш. қайд мегардад, ки: Бо назардошти натиҷаҳои таҳқиқот тавсия дода мешавад, ки барои таҳкими институтҳои сиёсии миллии ва рушди равандҳои демократӣ дар Тоҷикистон чораҳои зерин андешида шаванд:

- Тақвияти заминаҳои ҳуқуқӣ ва институтсионалии Пешвои миллат бо назардошти таҷрибаи байналмилалӣ;

- Барномаи махсуси таълимӣ барои омӯзиши равандҳои идоракунии давлатӣ таҳти руҳияи миллии ва демократӣ;

- Фаъолият дар самти баланд бардоштани сатҳи маърифати сиёсӣ ва шаҳрвандии аҳоли;

- Ҷорӣ намудани таҷрибаҳои муосири идоракунии ва сиёсати давлатии намунавӣ дар сохторҳои давлатӣ;

- Пешбурди таҳқиқоти минбаъда оид ба таъсири институти “Пешвои миллат” ба рушди устувори ҷамъиятӣ ва суботи сиёсӣ.

2. Расулзода Рухсора – номзоди илмҳои сиёсӣ, муаллими калони кафедраи сиёсатшиносӣ ва робита бо ҷомеаи Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст, як эрод дорад. Дар тақризи Расулзода Р. қайд мегардад, ки дар баробари муваффақиятҳои мавҷудбуда дар раванди кори илмӣ баъзе масъалаҳо аз назари диссертант берун мондаанд, ки тавачҷуҳи бештар ба онҳо метавонист кори илмӣ диссертатсиониро аз назари илмӣ амалӣ пурбортар ва амиқтар

намояд. Масалан: дар матни автореферат ва диссертатсия баъзан хатоҳои техникӣ ва имлоӣ ба назар мерасанд, ки бо каме таваччуҳи бештар қобили ислоҳ мебошанд.

3. Муродов С.А. – номзади илмҳои сиёсӣ, мудири шуъбаи сиёсатшиносии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст, эрод надорад.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 ва Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми июни соли 2023, таҳти №295 тасдиқ шудааст, интихоб ва таъин ғардидаанд.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи довталаби дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- дар асоси таҳлил асосҳои назариявӣ, мухтаво ва мундариҷаи мафҳуми Пешвои миллат ва таносуби он бо мафҳумҳои дигари ифодакунандаи роҳбарии сиёсӣ муайян карда шудаанд;

- заминаҳои иҷтимоӣ сиёсии ташаккули ниҳоди Пешвои миллат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шуда, зарурат ва аҳамияти институти мазкур дар ташаккул ва рушди Тоҷикистони соҳибистиклол ба таври мушаххас нишон дода шудааст;

- аҳамият ва таъсири институти Пешвои миллат дар инъикоси идеяи миллӣ, алоқамандии падидаи Пешвои миллат бо тақмилу тақвияти мазмуниву шароити амалишавии идеяҳои миллӣ нишон дода шудаанд;

- мақоми Пешвои миллат дар таъмини суботи сиёсӣ, бадастории ваҳдати миллӣ, танзими ҳавфу хатарҳо, баҳамории миллат, гирифтани пеши роҳи парокандагии миллӣ мушаххас карда шудааст;

- ислоҳоти бунёдии тамоми сохтори давлатдорӣ миллӣ, татбиқи концепсияҳо ва барномаҳои стратегӣ рушд ва таҳаввули сохтори конститутсионӣ мамлакат бо дарназардошти далелҳои муътамад ва ҳолати воқеии пешрафти Ҷумҳурии Тоҷикистон натиҷагирӣ карда шудаанд;

- нақши Пешвои миллат дар ҳалли масъалаҳои глобалӣ, муаррифии иқтидору имконоти давлат дар арсаи байналмилалӣ, тавсеаи сиёсати хориҷӣ муайян карда шудаанд;

- дурнамои инкишофи кишвар ва ҳадафҳои стратегӣ рушд бо дарназардошти мактаби ғании давлатдорӣ Пешвои миллат нишон дода шудаанд.

Аҳамияти назариявии таҳқиқ бо он асоснок карда шудааст, ки бо истифода аз адабиёти илмӣ соҳавӣ, таҳқиқоти заминавии сиёсӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ташкил медиҳанд, ки саромадони онҳо Афлотун, Арасту, Плутарх, Н. Макиавелли, Г. Гегел, Ш. Л. Монтеские, А. де Токвил, Ф.

Нитише ва ғайра буданд, инчунин, асарҳо ва мақолаҳои муҳаққиқони илмҳои ҷомеашиносӣ ташкил медиҳанд.

Дар раванди таҳқиқот, диссертант ба асарҳои Пешвои миллат, асарҳои сиёсатмадорону муҳаққиқони давраҳои ва кишварҳои гуногун ҳамчун заминаи илмӣ барои омӯзиши сарвари сиёсӣ, ва масоили марбут ба онҳо таваҷҷуҳи махсус зоҳир намуда, дар доираи таҳлили мантиқӣ ва ҳулосабарориҳои худ, илман ва ба таври назариявӣ роҳҳои ҳалли масъалаи мазкурро муайян намуда, пешниҳодҳо кардааст.

Бо мурури инкишофи ҳаёти сиёсии ҷомеа ва ташкили давлатҳои миллӣ мақом ва ҷойгоҳи пешвои миллӣ ба арзишҳои давлатдории миллӣ вобастагии амиқ пайдо кард ва андешаи «пешвои тавоно – омили бунёди ташаккули давлати тавоно» дар шуури ҷамъиятӣ ва таҷрибаи давлатдорӣ аҳамияти хоса пайдо намуд. Баробари ташаккули давлатҳои миллӣ институти пешвои миллат низ ба ҷузъи муҳимми идораи давлат ва равандҳои сиёсӣ табдил ёфта, омӯзиши ҷанбаҳои гуногуни падида ва нақши он дар низоми давлат пураҳамият гардид. Дар таҳқиқоти диссертатсионии мазкур бо истифода аз натиҷаи коркардҳои назариявии муҳаққиқони ватанӣ хориҷӣ ҷамъбасти назариявӣ, ҳулосаҳои дақиқ ва тавсияҳои амалӣ пешниҳод гардидааст. Натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд, ҳангоми таҳқиқоти минбаъдаи институти Пешвои миллат, мактаби сиёсии муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, дар раванди таълим, зимни хондани лексия, курсҳои махсус дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, барои хизматчиёни давлатӣ ҳангоми бурдани корҳои тарғиботию ташвиқотӣ, судманд бошанд. Маводҳои пешниҳодгардида ҳангоми таҳияи маҷмуи корҳои тарғиботӣ, идеологӣ ва амалӣ миёни аҳоли оид ба нақшу мақоми Пешвои миллат дар бунёди давлатдории навин, ташаккули симои имиджӣ мусбати давлат, ҳалли мушкилоти соҳавӣ ва болобарии сатҳи некӯаҳволии омма дар Тоҷикистон метавонанд истифода шаванд.

Заминаҳои асосии таҳқиқотро методҳои илмӣ таҳлили таърихӣ, муқоисавӣ, системавӣ, мантиқӣ, сохторию функционалӣ ва ғайра ташкил менамоянд. Ҳамзамон, адабиёти илмӣ оммавӣ ва маводи воситаҳои ахбори омма низ истифода бурда шудаанд.

Аҳамияти натиҷаҳои бадастовардаи доктараби дарёфти дараҷаи илмӣ дар амалия чунин тасдиқ карда мешавад, ки масъалаи омӯзиши ташаккули институти Пешвои миллат дар системаи идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳимияти хоса дошта, дар замони муосир таҳқиқи таҳлили дақиқи амалиро тақозо менамояд. Зери сарвари Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар тӯли зиёда аз се даҳсолаи соҳибистиклолӣ асосҳои конститутсионӣ ва қонунии давлати соҳибистиклоли Тоҷикистон пойдор гардид, самтҳои сиёсати иқтисодию

ичтимоӣ, роҳу равиши робитаҳои хориҷӣ муайян шуда, ҳувиати миллӣ, эҳсоси худшиносӣ ва ифтихори ватандорӣ боло рафт, озодии вичдон ва фаъолияти созмону ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар доираи қонун ба низом даромад ва кишвар ба субъекти фаъоли муносибатҳои байналмилалӣ табдил ёфт.

Дар шароити кунунӣ зарурати таҳқиқи заминаҳои таърихӣ сиёсии ташаккули ниҳоди пешвои миллат, саҳми муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар бунёди низоми давлатдорӣ миллӣ ва инъикоси идеяи миллӣ дар концепсияи «пешвои миллӣ» боз ҳам меафзояд. Ин масъала ба хоҳири инъикоси таҷрибаи нодири сарварӣ дар равандҳои мураккаби сиёсӣ ва ҳифзи хоҳири таърихӣ миллат хеле муҳим мебошад. Вобаста ба ин, омӯзиши ҷанбаҳои гуногуни ташаккулёбии институти «Пешвои миллат» фаротар аз доираи омӯзиши таҷрибаи як шахс, як роҳбар ва фаъолияти як сарвар буда, балки бештар аз ин, ба бозгӯ намудани тамоми ҷанбаҳои инкишофи марҳилаи томи давлатдорӣ соҳибистиклоли тоҷикон пайваست мегардад.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки натиҷагирӣ, хулосаҳо ва пешниҳодот дар таҳқиқот дар асоси сарчашмаҳои назариявӣ методологии диссертатсия асоснок карда шудаанд. Эътимоднокии натиҷаҳо дар таҳқиқот ин муҳолифат надоштани онҳо бо назарияи сиёсии мавҷуда ва мувофиқати методҳои илмӣ истифодашуда бо соҳаҳои илмҳои сиёсӣ ифода меёбад. Ҳамзамон, дар рафти таҳқиқоти мазкур сарчашмаҳои гуногуни иттилоотӣ расмӣ, маълумоти омӯрӣ истифода шудаанд, ки қисме аз натиҷаҳои таҳқиқот дар заминаи таҳлили онҳо, омӯзиши ҷанбаҳои назариявӣ мавзӯ ва таҳлили ташаккулёбии институти «Пешвои миллат» дар равандҳои сиёсӣ ба даст омада, натиҷагирӣ шудаанд.

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳия, коркард ва таҳлили ҳамаҷонибаи мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ маҳсули ҷадинсолаи фаъолияти илмӣ муаллиф мебошад. Ҳамаи давраи иҷроии нақшаи кории илмӣ - таҳқиқотӣ пешбинишуда бо иштирок ва пешниҳоди бевоситаи муаллиф роҳандозӣ шудаанд. Саҳми шахсии унвонҷӯ аз мустақилона гузоштани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, пайдо кардани иттилоот, муайян намудани объект ва мавзӯи таҳқиқот, таҳлил ва таҳвили иттилооти бадастоварда иборат аст. Хулосаҳое, ки дар диссертатсия ба назар мерасанд, натиҷаи таҳқиқоти мустақилонаи унвонҷӯ ба шумор мераванд.

Дар маҷлиси 20 сентябри соли 2025 шурои диссертатсионӣ дар бораи сазовор донистани Қурбонова Руқия Атоевна ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ қарор қабул намуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои диссертатсионӣ 14 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм аз рӯйи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда 5 нафар.

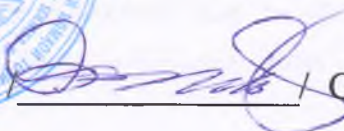
Аз 14 нафар иштирокчиён, ки дар маҷлиси Шуро ҳозир буданд, овоз доданд: тарафдор 14, муқобил - нест, бюллетенҳои безътибор – нест.

Раиси Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои сиёсӣ

 / Қувватзода С. З.

Котиби илмӣ
Шурои диссертатсионӣ,
номзади илмҳои сиёсӣ

 / Сангинов Н.Н.

20.09.2025